

คำสดุดีเกียรติคุณ
ศาสตราจารย์จรัญ จันทลักขณา
ปริญญุปรัชญาคุณภักดิ์กิตติมศักดิ์ สาขาวิชาการพัฒนาที่ยั่งยืน
มหาวิทยาลัยทักษิณ
ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๒

ศาสตราจารย์จรัญ จันทลักขณา เกิดที่จังหวัดสงขลา จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่โรงเรียนมหาวิทยาลัยราชวรุฬ จังหวัดสงขลา และเข้าศึกษาในระดับปริญญาตรีที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ขณะศึกษาชั้นปีที่สองได้รับทุนการศึกษาจาก ก.พ. ไปศึกษาต่อที่ประเทศสหรัฐอเมริกา และจบการศึกษาระดับปริญญาตรี B.S. (Animal Science) โดยทุน ก.พ. จาก Iowa State University. Ames, Iowa, USA ได้รับรางวัลสมาชิก Honor Society, Gamma Sigma Delta ระดับปริญญาโท M.S. (Animal Breeding) โดยทุน ก.พ. จาก Iowa State University. Ames, Iowa, USA ได้รับรางวัล Centennial Scholar Award for Outstanding Foreign Graduate Student เมื่อจบการศึกษา กลับมารับราชการที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ตำแหน่งอาจารย์ ภาควิชาสัตวบาล คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จากนั้นปฏิบัติงานเป็นหัวหน้าสถานีฝึกนิสิตหับกวางจังหวัดสระบุรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และกลับไปศึกษาต่อในระดับปริญญาเอกจนจบการศึกษา Ph.D. (Animal Breeding) Iowa State University. Ames, Iowa, USA โดยทุน Rockefeller Foundation

ประสบการณ์ในช่วงที่ปฏิบัติงานที่สถานีหับกวางนี้ทำให้ได้เข้าใจชีวิตของเกษตรกร ซึ่งมีทั้งความยากจนและขาดแคลนทรัพยากร จึงได้เกิดความสนใจที่จะทำงานวิจัยในด้านการผลิตโคเนื้อพันธุ์กำแพงแสน ซึ่งใช้เวลาหลายสิบปีจนได้โคเนื้อพันธุ์กำแพงแสนที่แข็งแรงและดีที่สุดเป็นที่ยอมรับของเกษตรกรในการทำนา จึงกล่าวได้ว่าศาสตราจารย์จรัญ จันทลักขณา เป็นผู้บุกเบิกงานวิจัยและพัฒนาโคเนื้อพันธุ์สำคัญดังกล่าว และเป็นผู้ร่วมบุกเบิกวิทยาเขตและสถานีวิจัยกำแพงแสน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จังหวัดนครปฐมด้วย นอกจากนี้เรื่องโคเนื้อแล้วยังมีความสนใจในเรื่องกระบือ จึงได้บุกเบิกงานวิจัยและพัฒนากระบือของเกษตรกรรายย่อย ในเวลาต่อมา ในปี พ.ศ. ๒๕๒๒ ได้ร่วมจัดตั้ง IBIC (International Buffalo Information Center) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ในปี พ.ศ. ๒๕๓๐ ได้จัดตั้งศูนย์วิจัยและพัฒนาการผลิตกระบือและโค (ศวกค.) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และเป็นหัวหน้าศูนย์คนแรก ศูนย์ดังกล่าวนี้เป็นศูนย์รวมงานวิจัยที่เกี่ยวกับกระบือและโคทั่วโลกจนกล่าวได้ว่าเป็นศูนย์วิจัยด้านกระบือและโคที่ดีที่สุดของโลก ผลงานสำคัญด้านนี้ได้ช่วยสร้างความรู้ สร้างงาน กอบกู้แก้ไขปัญหาคความยากจนให้แก่เกษตรกร ความสนใจศึกษาเกี่ยวกับหลักการเกษตรอย่างยั่งยืน และประสบการณ์ที่ได้ทำวิจัยในหมู่บ้านและพื้นที่เกษตรไร่นานี้ทำให้เกิดความเชื่อมั่นว่าระบบเกษตรดั้งเดิมของชาวบ้านเป็นภูมิปัญญาที่เอื้อต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างแท้จริง สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอันเป็นคุณประโยชน์ต่อการเกษตรกรรมของชาติ

ศาสตราจารย์จรัญ จันทลักขณา เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการปฏิบัติภารกิจต่าง ๆ ในระดับนานาชาติ เช่น FAO Expert Panel on Animal Genetic Resources ในช่วงศตวรรษ ๒๕๒๐ ปฏิบัติหน้าที่เป็น Technical Advisory Committee (TAC) ของ CGIAR (Consultative Group for International Agricultural Research) ของ WB/FAO/UNDP ซึ่งมีสถาบันวิจัยทั่วโลก ๑๑ แห่ง เป็น Vice Chairman, Board of Trustee, ILRI ที่ Nairobi, Kenya เป็น President, AAAP (Asian-Australasian Association of Animal Production Societies) เป็นสมาชิกและกรรมการของสมาคมวิชาชีพระดับชาติและนานาชาติ ประมาณ ๑๐ สมาคม เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีบทบาทสำคัญในระดับมหาวิทยาลัยทั้งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในประเทศ เช่น ดำรงตำแหน่งรองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ รองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและวางแผนพัฒนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ผู้อำนวยการสถาบันสุวรรณจากกลีสิกเพื่อการค้นคว้าและพัฒนาปศุสัตว์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ คณบดี คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ผู้ช่วยเลขาธิการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นต้น ส่วนงานด้านการเรียนการสอนนั้นได้ให้ความรู้แก่นักศึกษากหลายสถาบัน เช่น มหาวิทยาลัยมหิดล จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย (AIT) และมีผลงานทางวิชาการทั้งงานวิจัยและตีพิมพ์บทความวิจัยและบทความทางวิชาการทั้งระดับชาติและระดับนานาชาติกว่า ๒๐๐ เรื่อง เขียนหนังสือและตำราทางวิชาการกว่า ๒๐ เล่ม

รางวัลผลงานวิจัยและรางวัลเกียรติยศที่สำคัญซึ่ง ศาสตราจารย์จรัญ จันทลักขณา ได้รับทั้งรางวัลระดับชาติและระดับนานาชาติ ดังเช่น รางวัล Science Pioneer Prize จาก International Buffalo Federation (IBF) ณ การประชุมนานาชาติ ประเทศอียิปต์

รางวัลนักวิทยาศาสตร์ดีเด่น จากสมาคมวิทยาศาสตร์-เกษตร (วิทยาศาสตร์การเกษตร) แห่งประเทศไทย โล่เกียรติยศบุคคลผู้มีผลงานดีเด่นและสร้างชื่อเสียงให้แก่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โล่เกียรติยศผู้มีคุณูปการต่อวงการปศุสัตว์ไทย จากสมาคมสัตวบาลแห่งประเทศไทย โล่ผู้ทำคุณประโยชน์แก่วงการโคเนื้อซึ่งรับพระราชทาน จากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี เมธีวิจัยอาวุโส สกว. (รุ่นที่ ๑) จากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) สำนักนายกรัฐมนตรี ปริญญาคุณุภักดิ์ กิตติมศักดิ์ จาก University of Melbourne, (สาขาวิทยาศาสตร์เกษตร) Australia ปริญญาคุณุภักดิ์กิตติมศักดิ์ จากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (สาขาวิทยาศาสตร์เกษตร) รางวัลนักวิจัยดีเด่นแห่งชาติ จากสภานักวิจัยแห่งชาติ (สาขาเกษตรศาสตร์) โล่ทำคุณประโยชน์ แก่สมาคมสัตวศาสตร์แห่งเอเชีย-ออสเตรเลีย จาก Asian–Australasian Association of Animal Production Societies (AAAP) รางวัล The First Animal Science Award of AAAP จาก Asian–Australasian Association of Animal Production Societies (AAAP) รางวัลผลงานร่วมประดิษฐ์คิดค้น (รางวัลดีเยี่ยม) “โคเนื้อพันธุ์กำแพงแสน” จากสภานักวิจัยแห่งชาติ กิตติเมธี (สาขาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์) จากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช รางวัลเชิดชูเกียรติ “นักเรียนทุนรัฐบาลไทยดีเด่น” จากสำนักงาน ก.พ. โล่เกียรติยศ ผู้ทำคุณประโยชน์แก่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โล่เชิดชูเกียรติ ศิษย์เก่าดีเด่น “คนดีศรีมหาชิราวุธ” จากสมาคมศิษย์เก่า โรงเรียนมหาชิราวุธ จังหวัดสงขลา รางวัล Dioscoro L. Umali สำหรับผู้มีผลงานด้านพัฒนาการเกษตรอันเกิดประโยชน์ ต่อภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จากความร่วมมือของ Southeast Asian Regional Center for Graduate Study and research in Agriculture (SEARCA) และ National Academy of Science and Technology (NAST) ประเทศฟิลิปปินส์ และ Dioscoro L.Umali Foundation (DLUF) ปริญญาคุณุภักดิ์กิตติมศักดิ์ จากมหาวิทยาลัยขอนแก่น (สาขาสัตวศาสตร์) เป็นต้น นอกจากนี้ ศาสตราจารย์จรูญ จันทลักษณ์ ยังได้ปฏิบัติหน้าที่ ให้แก่มหาวิทยาลัยต่าง ๆ เช่น มหาวิทยาลัยทักษิณ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ประสบการณ์ในชีวิตที่สั่งสม การอุทิศตนสร้างงานด้วยความตั้งใจ บากบั่น บุกเบิก ก่อให้เกิด ผลของการศึกษาวิจัยสู่การปฏิบัติ ความมุ่งมั่นถ่ายทอดความรู้ความคิดช่วยผลักดัน สรรค์สร้างประโยชน์ให้แก่มหาวิทยาลัยต่าง ๆ ที่ได้ร่วมงานมีความเจริญก้าวหน้า

ในด้านคุณูปการต่อมหาวิทยาลัยทักษิณ ศาสตราจารย์จรัญ จันทลักขณา ได้ปฏิบัติหน้าที่ให้แก่มหาวิทยาลัยทักษิณตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๒ – ๒๕๖๓ ในตำแหน่งกรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิ อุปนายกสภามหาวิทยาลัย และนายกสภามหาวิทยาลัยของมหาวิทยาลัยทักษิณ ตามลำดับ เป็นผู้มีส่วนร่วมที่สำคัญยิ่งต่อการพัฒนามหาวิทยาลัยมาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการให้ความสำคัญกับการพัฒนามหาวิทยาลัยอย่างยั่งยืน โดยสร้างแรงจูงใจและผลักดันขับเคลื่อนมหาวิทยาลัยให้เชื่อมโยงเป็นหนึ่งเดียวกับชุมชนและสังคม ใช้ความรู้ความเชี่ยวชาญทางวิชาการของมหาวิทยาลัยร่วมพัฒนาชุมชนและสังคม จัดตั้งหน่วยงานสำคัญ เช่น สถาบันปฏิบัติการชุมชนเพื่อการศึกษาแบบบูรณาการเพื่อทำหน้าที่เป็นสะพานเชื่อมระหว่างมหาวิทยาลัยกับชุมชนและสังคม ประสานความร่วมมือกับคณะและส่วนงานต่าง ๆ ในการสนับสนุนส่งเสริมให้บัณฑิต คณาจารย์ และบุคลากรลงไปศึกษาเรียนรู้ ทำวิจัยในชุมชน และดำเนินกิจกรรมร่วมกับชุมชน อันส่งผลให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาชุมชนและสังคมรวมถึงการพัฒนามหาวิทยาลัยในคราวเดียวกัน สมตั้งปณิธานของมหาวิทยาลัยทักษิณ คือ มหาวิทยาลัยเพื่อสังคม นอกจากนี้ยังมีบทบาทสำคัญในการจัดตั้งวิทยาลัยนานาชาติ ซึ่งทำหน้าที่ประสานงานและจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรนานาชาติ ระดับบัณฑิตศึกษา (International Graduate Program) ของมหาวิทยาลัยทักษิณ โดยมีหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาที่ยั่งยืน (Ph.D. in Sustainable Development) ซึ่งเป็นหลักสูตรระดับปริญญาเอกเชิงสหวิทยาการ หลักสูตรนี้ได้ให้น้อมนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นหลักคิดและต้นแบบเพื่อใช้ในการออกแบบหลักสูตร มีเนื้อหาสาระและองค์ความรู้ที่เป็นสากลสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals หรือ SDGS) ขององค์การสหประชาชาติ คุณูปการของ ศาสตราจารย์จรัญ จันทลักขณา ส่งเสริมสนับสนุนมหาวิทยาลัยทักษิณ ให้มีความเจริญรุดหน้าและมุ่งสู่เป้าหมายของการเป็นมหาวิทยาลัยนวัตกรรมสังคม

โดยที่ ศาสตราจารย์จรัญ จันทลักขณา ได้ดำเนินชีวิตในการเป็นอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญที่สรรค์สร้างงานวิจัยและถ่ายทอดความรู้ให้แก่ศิษย์ เป็นผู้ให้ความคิด บุกเบิกวางรากฐานด้านโค กระบือ ยั่งยืนประโยชน์ยิ่งต่อเกษตรกรของชาติ เป็นบุคคลสำคัญที่นานาชาติให้ความเชื่อมั่น ศรัทธา ยกย่อง เชิดชูเกียรติ เป็นผู้มีความคุณูปการต่อการพัฒนามหาวิทยาลัยทักษิณมาอย่างยาวนาน และเป็นผู้ที่ถึงพร้อมด้วยคุณค่าอันควรแก่การสรรเสริญ ให้ปรากฏ สภามหาวิทยาลัยทักษิณในการประชุมครั้งที่ ๕/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๘ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ มีมติเป็นเอกฉันท์ให้ได้รับพระราชทานปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาวิชาการพัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อเป็นเกียรติประวัติสืบไป